

לד א ב מני פ"ח מהג' שנת הלכה כט סגג לאין סה טושיע איח סי' שכה טעיק מנ: לח ג מני שם הלכה כב טושיע שם טעיק ח: ל

מוסף רש"י

כל האוכלין אוכל אדם לרפואה. לאכלה מפיין ורפואה ממלאה הוא (ברכות זח.).

רב נסים גאון

לקוקי. הם תולעים נקראים בלשון ישמעאל חב אל קרע, ותמצא בפי אלו טריפות (וחז"ק דף טו) והילכתא קוקאני אסורי מנמנס כורא ועילין ליה באוסיא. איגרון. מפרש בבבכות פרק כיצד מברכין על הפירות (דף טז) אמר רבא בר שמואל מיא דסילק. בתוס' ליה דיתגא אנא. במס' ע"ז בפי אין מעמידין (דף כז) אמר רבא בר אשי כמן קין פורסאי לנדח דסגנא, מהכא כי דרן נשים ותימא כל האוכלין איתויה טחול לשינים וברישן לבני מעים. בפרק כיצד מברכין על הפירות (דף טז) תנו רבנן טחול יפה לשינים וקשה לבני מעים, ברישן יפים לבני מעים וקשים לשינים. חוץ ממי דקלים. בבמי דבני מערבא (חלקה ג) גרסי ר' בא שאל לרב יומיה מתני וני דיקלין או דקרון. אמר ליה דקרון שהן דוקרון את המרה. אמר ר' יונה לא מסתברא אלא דקלין שהן יוצאין מבין ב' דקלין ובסוף פ' כיצד מברכין על הפירות (טז) נמי גרסי את האני האנו מי דקלים, ואית תנאי האנו מי דקלים, ואין תנאי מי דקלים שהן דוקרון את המרה, ואין דאמר מי דקלים שהן יוצאין מבין שני דקלים.

אימור דפליגי לענין טומאה וטהרה ומשום קרא: לענין שבת. דטעמא משום רפואה הוא מי שמעת להו: **הא דאיסופה**. בגווייהו אסור דמוכחא מלתא דלרפואה קא מכיין: **הא דלא איסופה**. אלא רחץ ויאל מותר: **בשרייסא**. דקמני רוחיין גדלא איסופה: **הטעין**. מאלג"ץ: **שלא נשפה**. בתוך המים דנראה כמיקר בעלמא: **ציפין**. שכן רוחיין בהן בחול לרמייה שאינה לרפואה: **צרעים**. איין רוחיין דמוכחא מלתא דלרפואה. ותרוייהו דלאיסופה: **מי המשרה אמי המשרה לא קשיא**. הך דקמני רוחיין צמי המשרה האנך תרתי דלעיל דקמני אכל לא צמי המשרה הא דלאיסופה הא דלא איסופה: **בתני' איזביון**. מפרש בגמרא שאינו מאכל זריאס ומוכחא מלתא דלרפואה אכיל ליה: **אכל אוכל הוא אס יעורו**. שהרצה אוכלין אותו כשהן זריאין: **ממי דקלים**. מפרש בגמרא (א): **ודום עיקרין**. משקה שכותשין לתוכו עיקרי ירקות וצשמס וצגמרא (א) מפרש ליה: **מפני שהן לירוקה**. לחולי של ירקון ואינו מאכל זריאס: **לזמא**. אס אינו חולה: **גב' אמר רב יוסף אוזב**. דאורייתא שהוסר להזהר הוא שקורין אצמרא צר המג: **איזביון דמתניתין הוא שקורין אצמרא צר היגג**. ויש מרצתי מפרשים צר המג שגדל צמקוס גמי צר היגג שגדל צין ההגיס רונל"ץ: **עולא אמר**. אוזב דאורייתא הוא מרוא חירוא בלע"ז שלוי"א: **שומוק**. הוא אוזב דאורייתא: **ג' קנחיס**. דאגודה כתיב"ו ואין אגודה פחות מג'. **וכהן ג' גצוולין**. בכל קלס ג' גצוולין קניס דקיס כעין של קנבוס: **לקוקיני**. תולעים שצבני מעים: **דחליף עליה מ' יומי**. משנטקן: **פוטנק**. בלע"ז פולא"ל: **לארקסא**. תולעים שצבד: **ממאי הוי**. החולי: **מאומלא**. צצר בגחלים: **אלינא ריקנא**. קודס אכילה: **ומגירי דרובינא**. לולבי תילתן כעין לולבי פניס: **רוביא**. תילתן פינגר"י: **ומשפי מיה צברייהו**. האוכל אחד מאלו קודס אכילה ושותה אחריו מים: **ואי לא**. אי לית ליה פוטנק. א"י אכילה ולא איתמי: **סחלי**. שחלי כריש"ן: **לימוץ גרמא**. יהא מוץ אכזר יפה מאותו צצר וימץ שמו צפוי: **גורדא דאפינסא**. קליפה גרודה מן הסנה: **מעילאי לסחאי**. שתא גרודה מלמעלה למטה: **דלמא נפקא**. התולעים: **אידי פומיה**. דרך פיו: **צי שצבי**. צין השמשות שצמטת דשמי. ל"א צי שצבי צבית אחד משכניו שלא ירחי הוא הריח שהוא קסה לו: **נסכריון לנקיס דילוס**. יסמוס נחיריו שלא ירחי. ל"א יסמוס נחיריו ונקצי אוניו שלא יאל כח המשקה מגופו: **מפני אפשיה**. מקוס שנפסח הדקל אישצנרקי"ר: **חוערא יחידא**. עץ הגדל יחידי בר

בלא עקף: **לגיוויא**. מי ששתה מים מגולין: **חמשה כלילי**. וורדין: **כוסאסא דשיכרא**. כוסות: **עד דקימי אאנפקא**. שיעמדו על מדה מחזקת אנפק והיא רביעית הלוג כדאמרינן בחוקת הבמים (ב"ב ג' נח): **ושגרא פנורא**. הסיקה תנור: **וגרפסיה**. מגחלים שילטונן קלת: **ואוסבה לנינסא צגויה**. שיצב עליה ולא יכיה: **ונפק מיניה**. הקיס הארס שבלע: **הואל**. עלה של לולב: **אחרוא חליסא**. מתוק: **ולחייקה לגויה**. יחקוק צמחו חקק: **וליסבה צי מילני דנורא**. מניחו ע"ג גחלים לוחשות שיתצבל האחרוא בדבש: **צבי מ' יום**. שעברו עליהם מ' יום. ל"א של תינוק צן מ' יום: **צרוינא לויבורא**. כוס קטן מאד ושמו צרוינא. מאותן מי רגלים שותין למי שנשכחו לרעה ומתרפא: **רביעסא לעקרב**. רביעית לוג למי שעקלו עקרב: **פלגא רביעסא לגיוויא**. חצי לוג: **רבעא**. לוג: **אניגרון ואצנגר וסירייקי**. מים שנשלק בהם צנגרי מין עשב ששמו צנגרי. וסמך אניגרון מי שלק מרדין כדאמרינן (ברכות דף לה): **אניגרון מיה דסילקא**. וסירייקי כרי: **אידימי ליה כפרשא**. מופסו ומייסרו שהפחד והמרוצה והכשות מתישין כמו (ב) ומחמם ומת הנחש צמוכו: **גוצי**. חמיכות חמיכות יאל הנחש ממנו. **גוצי טרוול"ץ בלע"ז**: **דערקיס**. נשכו: **עוצרא דחמרא חיוורסי**. עוצר הנמלא צמעי חמורה לצנה: **דלא אשפה טרפה**. האס:

(א) [נמשכה שנמשיות איי אחויון], (ב) ברכות לח וימא מט, (ג) סוכה יג, פרה פ"ח מ"ט, (ד) [פי הערוך אחד ממי' בדיעשת], (ה) [קמני ק"ג], (ו) [שס], (ז) [שמות יב נפסח מלר"ס],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ארמי וכו' כמו ומתחמם ומת:

לענין רש"י

מאלג"ץ [מלג"ץ].
פצעים.
רובצ"ץ [רובצ"ץ].
קוצים.
שלי"א [שלי"א].
מרויה (צמח).
פולא"ל [פולא"ל].
מנתה (צמח).
פינגר"י [פינגר"י].
גרונתי, חילבה (צמח).
ברישי"ן [קרישי"ן].
שחלים.
אישרינגק"ר.
לולב.
טרונוצ"ץ [טרונוצ"ץ].
קטעים.

רבינו הגנאל

עד כאן לא פליגי אלא לענין טומאה וטהרה אי עלתה לטבילה אי לא, אבל לענין שבת לא פליגי. ומשני אם נשתהה בים הגדול בשבת כדי להתרפות אסור ואם לא נשתהה מותר. ואקשינן כמאי אוקימתא להא ברייתא דקמני רוחיין בים הגדול בדלא איסופה, אימא סיפא ולא במי משרא, [ואי לא איסתהו אפילו במי משרא נמי שרי, דתניא רוחיין במי טבריא ובמי משרא ובימה אבל בים הגדול יפים ורעים אמרינן. הא דתניא רוחיין בים הגדול במים יפין שבו דלא מסו, הא דתניא אבל לא בים הגדול, בריעים שבו דמסו.